

СТАНОВИЩЕ

От доцент д-р Стоян Петков Бараков
на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен доктор по научна специалност "Международно право и международни отношения" с шифър 05.05.15 в Югозападен университет „Неофит Рилски“

Автор: **МИРАНДА НЕХАС БЕДЖЕТИ**

Тема: **ЕВРОПЕЙСКАТА ИНТЕГРАЦИЯ НА ЗАПАДНИТЕ БАЛКАНИ (на примера на Македония, Албания и Косово)**

Научен ръководител: доц. д-р Стоян Бараков

Основание за представяне на становището и за участие в състава на научното жури е Заповед № 1220/23.05.2013г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“

1. Кратки биографични данни.

Миранда Нехас Беджети завършва бакалавърския курс по специалността „Международни отношения“ в катедра „Международно право и международни отношения“ в Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“ през 2004 година, а магистърската програма в същата катедра - през 2008 година. В докторантура по научната специалност „Международно право и международни отношения“ е зачислена на 01.07.2009г. със срок на завършване 30.06.2013г.

Едновременно с подготовката на дисертационния труд М.Н.Беджети работи (от септември 2010г.) като асистент по политически науки в Катедрата по публична администрация на SEEU, град Тетово, Република Македония.

2. Характеристика на дисертационния труд.

Предложеното за защита изследване е в обем от 251 компютърни страници. Над 90% от него – 227 страници, е текст, структуриран в увод, пет глави и заключение. Останалите 24 страници представят списък на ИЗПОЛЗВАНАТА (не на цитираната) литература.

В увода авторката общо взето се подчинява на приетите за подобни изследвания основни критерии и изисквания. По този начин тя е успяла да представи достатъчно ясно и убедително обекта и предмета на дисертационния труд, както и целите и задачите, които си поставя с него.

В първата глава, конкретно в параграф 1.1 „Европейският съюз в началото на двадесет и първи век“, на анализ са поставени миналото,

настоящото и предполагаемото бъдеще на европейската идея и на нейната практическа реализация – Европейския съюз. При наличието на хиляди заглавия по този тема едва ли би било логично от един млад и начинаещ изследовател да се очакват впечатляващи открития и приноси в този контекст. Параграфът обаче има свое място в изследването, тъй като очертава рамката на бъдещите разсъждения на докторантката. Тук заслужава уважение и нейната готовност да поеме риска да прогнозира бъдещето на най-важния в историята на Европа проект в момент, когато той преживява най-тежката, най-продължителна и с най-неясни перспективи за краен израз криза.

Още в параграф 1.2. „Политиката на Европейския съюз към балканските държави” авторката подсказва, че няма да бяга от трудни и недостатъчно проучени теми. Тя е една от първите в Македония и в България, които поставят на критичен анализ балканската политика на ЕО–ЕС.

Не така еднопосочна е оценката за „Турската политика на Европейския съюз”, анализирана в параграф 1.3. Изводът, че едва ли мястото на този проблем е именно тук е напълно основателен. Признавам, че самият аз разсъждавах в тази насока. Госпожа Беджети обаче защити своето мнение с достатъчно убедителни аргументи. След събития през юни т.г. в Истанбул, Анкара и в някои други големи турски градове признавам, че в дискусията права се оказа М.Н.Беджети.

Втората глава е посветена на „дългия път” на Република Македония към Европа. Обективните факти са детерминирали и заглавията на отделните параграфи: „Трудното раждане на поредната балканска държава”; „Албанците в Македония – актуално състояние, проблеми и перспективи”; „Европейската и евроатлантическата интеграция на Македония и споровете с Гърция и с България”. Дълбочината и пълнотата на анализа в тази глава могат да бъдат обяснени и с факта, че авторката живее и работи в тази държава и не само наблюдава, но и активно участва във формирането и обясняването на съвременната история на Македония.

В третата глава вниманието на автора е насочено към Тирана. Намирам заглавието „Албания- Европейски съюз: маратон с препятствия” за добра находка, която ангажира вниманието на читателите (впрочем по подобен начин могат да бъдат преценявани и повечето от останалите заглавия на глави и на параграфи). Главата е най-голяма по обем – 66 страници. Това, което на пръв поглед може да бъде определено като „композиционен дисбаланс”, всъщност е отражение на реалната ситуация. Не бива да се игнорират поне две обстоятелства. 1. Албанската тема не може да не бъде по-специална за докторантката. 2. Известното на всички анализатори фаворизиране на Албания от Съединените американски щати и едновременно с това съпротивата на някои от държавите членки на Евросъюза срещу подобна политика на Вашингтон, внасят напрежение между Вашингтон и Брюксел. Тази тема все още продължава да бъде табу,

поради което смелостта на докторантката да се ангажира с нея заслужава уважение.

Предмет на анализ в четвърта глава е една от най-горещите и най-дискутирани през последните десетилетия тема – Косово. Постиженията на авторката са отразени обективно в рецензиите и отзивите на уважаемите колеги, поради което ще си позволя да не ги повтарям, а само ще обърна внимание на извода на М. Беджети, че косовската независимост поставя на изпитание изключително важни компоненти на международния ред: същността и новите интерпретации на хуманитарната интервенция; корелацията между правото на самоуправление до отделяне, ненарушимостта на държавните граници и др.под.

Последната –пета, глава логично подготвя финала на дисертационния труд. И в нея госпожа Беджети избира подход, който също може да бъде оспорван. Спорно например изглежда включването на няколко държави от Западните Балкани, които не са изрично споменати в заглавието: Босна и Херцеговина, Сърбия, Хърватия и Черна Гора. Авторката обаче е сигурна, че без тях панорамата на Западните Балкани и тяхната европейска и евроатлантическа перспектива биха били неясни, а анализът – недостатъчно убедителен.

Трудът завършва със Заключение, където сполучливо са обобщени основните автори констатации, изводи и предложения. Висока оценка заслужава решението на докторантката да предложи собствени варианти за европейската интеграция на държавите от Западните Балкани, както и реалистичната оценка, че надеждите на народите от Западните Балкани да станат интегрална част от ЕС са неоснователни днес и ще останат такива поне още едно-две десетилетия.

3. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.

Приемам без колебание формулираните от автора шест приноса. Те са посочени в автореферата, поради което моля уважаемото жури да се съгласи – за икономия на време, да не ги повтарям.

4. Оценка на публикациите, свързани с темата на дисертационния труд.

Авторката посочва три публикации. Познавам ги в детайли и потвърждавам, че те представят достатъчно добре както нея, така и катедра „Международно право и международни отношения” в качеството ѝ на обучаващо звено. Бих добавил, че М. Беджети е подготвила още един текст, който ще бъде отпечатан до края на 2013 г.

5. Оценка на автореферата.

Авторефератът изпълнява всички изисквания на съответните нормативни документи. В него точно са представени и анализирани основните теми и проблеми, както и идеите и предложенията на автора за тяхното обсъждане и разрешаване.

6. Критични бележки и препоръки.

Би било нелогично да се очаква дисертационен труд, с който авторът трябва преди всичко да демонстрира качества на изследовател и анализатор, да бъде без грешки и без пропуски. В това отношение трудът на М. Беджети не прави изключение. Към вече посочените количествен дисбаланс, не съвсем стандартно подреждане и представяне на използваните източници, могат да бъдат добавени и някои стилово-езикови неточности, известно многословие, увлечение по историко-хронологичните описания за сметка на анализа по същество. Признавам, че част от отговорността за тези грешки пропуски е моя. В качеството си на научен ръководител бях длъжен да проявя по-голяма настойчивост, както и да окажа конкретна помощ на авторката за тяхното отстраняване.

7. Заключение.

Констатираните грешки и пропуски не намаляват значимостта на изследването на М.Н.Беджети както в теоретичен, така и в приложно-практически план. Трудът отговаря напълно на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за неговото приложение, на съответните нормативни документи на ЮЗУ „Неофит Рилски“, Правно-историческия факултет и катедра „Международно право и международни отношения“. С дисертационния труд „Европейската интеграция на Западните Балкани (на примера на Македония, Албания и Косово)“ М.Н.Беджети доказва, че притежава необходимите знания и професионална квалификация по научната специалност „Международно право и международни отношения“ с шифър 05.05.15.

Въз основа на това нямам никакви съмнения, че цитираният труд ще бъде оценен по достойнство. С пълна убеденост в правотата на решението си ще подкрепя предложението на изказалите се пред мен колеги уважаемото научно жури да присъди на докторантката Миранда Нехас Беджети образователната и научна степен „доктор“ по специалността „Международно право и международни отношения, с шифър 05.05.15.

София
25.06.2013 г.

Подготвил становището:
(доц. д-р Стоян Бараков)